

KOSMICKÉ ROZHLEDY

VĚSTNÍK ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Číslo 4/2015
Ročník 53

www.astro.cz

Samostatně neprodejná příloha časopisu Astropis

Obsah

Cena Littera Astronomica 2015 pro Janu Olivovou ... 3
Hvězdárna Františka Pešty v Sezimově Ústí oslavila 50 let..... 4
Astronomický rok pro děti 5
Vzpomínka na Mgr. Helenu Holovskou 7
Mimozemšťani? Exokometry? Co to vlastně Kepler objevil? 8
Zápis z jednání VV ČAS 9.9. 2015 9
Zápis z jednání VV ČAS 30.10. 2015 11

V období listopadu 2015 až ledna 2016 oslaví významná životní jubilea tito členové ČAS:

50 let	Doc. RNDr. Miloslav Zejda Ph.D., Brno Ing. Jiří Štětina, Vlašim Mgr. Jiří Gutknecht, Ústí nad Labem
55 let	Ing. František Vítek CSc., Praha Mgr. Hana Houzarová, Třebíč Ing. Věra Bartáková, Praha
60 let	Ing. Jan Mazanec, Brno
65 let	Prof. RNDr. Petr Heinzl DrSc., Ondřejov Petr Zadák, Blato
70 let	Pavel Vála, Liberec Michal Plecítý, Klecany Mgr. Josef Novotný, Kuřim
77 let	Ing. Zdeněk Brichta, Druztová
78 let	Stanislav Jakoubek, Teplice Jindřiška Příhodová, Praha
79 let	Ing. Stanislav Fischer CSc., Praha
81 let	RNDr. Oldřich Hlad, Praha Dr. Luboš Kohoutek CSc., Hamburg
82 let	Ing. Pavel Příhoda, Praha
83 let	Josef Pozdnicěk, Turnov
85 let	Marie Hodoušková, České Budějovice Stanislav Zahajský, Kouřim
87 let	Ladislav Plichta, Praha
91 let	Ing. Václav Grim, Praha
92 let	Ing. Rostislav Weber, Praha

ČAS přeje jubilantům vše nejlepší!

Na obálce: Antény SETI v Novém Mexiku. Autor: Jean Marc.

KOSMICKÉ ROZHLEDY

Věstník České
astronomické společnosti

Ročník 53
Číslo 4/2015

Vydává
Česká astronomická
společnost
IČO 00444537

Redakční rada
Petr Sobotka
Jan Vondrák
Pavel Suchan
Lenka Soumarová
Lumír Honzík
Radek Dřevěný
Marcel Bělík
Miloš Podařil
Vladislav Slezák

Adresa redakce
Kosmické rozhledy
Sekretariát ČAS
Astronomický ústav AV ČR
Fričova 298
251 65 Ondřejov
e-mail: cas@astro.cz

**Grafická úprava
a jazykové korektury**
redakce Astropisu

Tisk
Grafotechna Print, s r. o.,
Praha

Distribuce
Adlex systém

ISSN 0231-8156

*Samostatně neprodejná
příloha časopisu Astropis*

*Vydáno s finanční podporou
Akademie věd ČR*

Cena Littera Astronomica 2015 pro Janu Olivovou

Jan Vondrák, Pavel Suchan

Česká astronomická společnost ocenila cenou Littera Astronomica za rok 2015 Mgr. Janu Olivovou z redakce Akademického bulletinu (Akademie věd České republiky) a dlouholetou redaktorku Českého rozhlasu, a to především za její dlouholetou činnost v oblasti orální literatury, popularizující vědu jako takovou, se zvláštním důrazem na astronomii a astrofyziku. Slavnostní předání ceny proběhlo v pátek 9. října 2015 v 17:00 na 25. Podzimním knižním veletrhu v Kulturním domě Ostrov v Havlíčkově Brodě. Po předání ceny od 17:15 laureátka odpovídala na dotazy Dr. Jiřího Grygara nejen o zákulisí rozhlasové popularizace vědy a představila rozhovory s nejzajímavějšími lidmi, se kterými se setkala.

Mgr. Jana Olivová se narodila 19. ledna 1960.

Vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, obor překladatelství – tlumočnictví. V letech 1984–1992 pracovala v Československém rozhlasu, od roku 1993 do roku 2002 v Českém rozhlasu, z toho převážnou část doby v redakci Českého rozhlasu 1 – Radiožurnálu, kde připravovala mimo jiné pořady zabývající se popularizací vědy, informovala posluchače o nejnovějším pokroku ve vědě a technice u nás i v zahraničí, přičemž značnou část věnovala právě astronomii. Za zavedení a přípravu těchto pořadů byla v roce 2001 odměněna cenou programového ředitele Českého rozhlasu. V roce 1999 se v USA zúčastnila stáže amerického ministerstva zahraničí zaměřené na problematiku životního prostředí a oteplování klimatu. V roce 2002 přešla do Tiskového odboru Akademie věd ČR, kde se podílela na přípravě akcí popularizujících vědu (např. Týden mozku, Týden vědy a techniky) a psala články do Akademického bulletinu. V roce 2003 se opět vrátila do Českého rozhlasu na stanici Vltava, kde připravovala až do počátku r. 2015 v Tvůrčí skupině popularizace vědy a techniky pořady popularizující vědu, např. pravidelně připravovala rubriku o vědě Mozaika pro Český rozhlas Vltava a spolupodílela se na přípravě pořadu Magazín Leonardo na stanici Český rozhlas Plus. Rubrika „Ze světa vědy“ obsahuje již více než 2000 pětiminutových relací. Mezi úspěšné projekty většího rozsahu mj. patří též pořady u příležitosti Mezinárodního roku astronomie 2009. Natáčela a zpracovávala rozhovory s vědci a dalšími odborníky z různých zemí, včetně cca 20 nositelů Nobelových cen. Mezi její zájmy patří především astronomie a fyzika, je dlouholetou členkou České astronomické společnosti, kde působí v Pražské pobočce a kde byla po řadu let velice aktivní jako redaktorka v jejím měsíčníku Corona Pragensis. Je rovněž členkou Rady pro popularizaci vědy AV ČR. V roce 2004 se v rámci národního organizačního výboru podílela na rozsáhlém

evropském vzdělávacím projektu Venus Transit 2004. V roce 2006 působila v redakci novin *Dissertatio cum nuncio sidereo III*, vydávaných během Valného zasedání IAU v Praze. V té době také pořídila řadu interview s významnými světovými astronomy. Byla členkou organizačního výboru Mezinárodního heliofyzikálního roku 2007 (IHY 2007) v ČR a podílela se na přípravě podkladových materiálů národního kola soutěže, která byla v rámci IHY 2007 vyhlášena. Mezi další její popularizační aktivity patří příspěvky do časopisů *Vesmír*, *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie*, *Corona Pragensis* (měsíčník Pražské pobočky České astronomické společnosti), překlady některých článků do české verze časopisu *Scientific American* apod. Mgr. Jana Olivová získala v roce 2007 ocenění od České fyzikální společnosti za významný čin v popularizaci fyziky za soubor rozhlasových pořadů a článků věnovaných fyzice, v roce 2014 pak získala od AV ČR Čestnou oborovou medaili Vojtěcha Náprstka Za zásluhy v popularizaci vědy.

Hvězdárna Františka Pešty v Sezimově Ústí oslavila 50 let

Štěpán Kovář

Dne 10. 10. 2015 připravili členové Hvězdárny Františka Pešty v Sezimově Ústí rozsáhlou oslavu 50. výročí otevření své observatoře. Jak nás hned v úvodu upozornil dlouholetý vedoucí hvězdárny Petr Bartoš, datum oslav nebylo vybráno náhodně, ale zcela v duchu cimrmanovské poučky, že důležité historické milníky se mají odehrávat ve snadno zapamatovatelných časových okamžicích. Ke skutečnému otevření sezimovské hvězdárny došlo o něco dříve, shodou okolností i toto datum naplňuje zmíněnou tezi: stalo se tak 6. 6. 1965.

Hosté byli přivítáni výstavou z dílny astronomického kroužku (lineární urychlovač částic), bohatým občerstvením a především poutavou přednáškou Petra Bartoše o historii hvězdárny. Ve své prezentaci měl z čeho vybírat – k tomuto výročí totiž napsal výpravou publikaci *Astronomie v Sezimově Ústí a František Pešta*, kterou

Skupinová fotografie účastníků oslav 50. výročí Hvězdárny Františka Pešty

v rámci oslav pokřtil tehdejší předseda závodního výboru a organizátor stavebních prací pan Václav Kalina.

Hvězdárna Františka Pešty v Sezimově Ústí spadá rokem vzniku do druhé poválečné vlny výstavby lidových (veřejných) hvězdáren. Ve společnosti byla silná poptávka po astronomickém poznání vyvolaném zejména úspěchy kosmonautiky a tak mnohé žádosti astronomických nadšenců o finanční dotaci na stavbu hvězdárny padly na úrodnou půdu. Vybudovat novou hvězdárnu bylo tehdy možné pouze pod patronátem tzv. závodních výborů jednotlivých státních podniků.

Nápad, projekt, organizace výstavby, zajištění stavebního personálu a mnohdy i potřebné vybavení včetně hlavního dalekohledu však téměř bez výjimky ležely na bedrech toho, kdo s nápadem nové hvězdárny přišel. Od dob Steplingových se mnoho nezměnilo. A jak mi řekl pan Václav Kalina: „Při objednávání stavebních prací a jejich fakturaci jsem stál pořád jednou nohou v kriminále. Mohl jsem vyplatit maximálně 8 Kčs za hodinu práce. Ale takového řemeslníka byste v Čechách nenašel. Minimum bylo dvacet, v opačném případě se s vámi nikdo nebavil. Tak jsem musel sehnat přátele, na které jsem ten rozdíl mohl napsat. Jinak by nic nebylo.”

Být zakladatelem hvězdárny znamenalo i v roce 1965 zvládnout mnoho profesí najednou: od mediátora přesvědčujícího svého zaměstnavatele k nemalé investici, přes stavbyvedoucího, prosebníka svých přátel o práci zdarma až po vedoucího nové hvězdárny, který jí vymýšlel měsíční program a zajišťoval pravidelnou činnost. Bez nároku na honorář a obvykle jen ve svém volném čase. Právem se tedy jména zakladatelů v několika případech stala součástí názvu jimi vybudovaných hvězdáren jako poděkování za veliké úsilí vynaložené při vzniku a provozu v prvních letech činnosti. A nejinak je tomu i v případě Hvězdárny Františka Pešty v Sezimově Ústí.

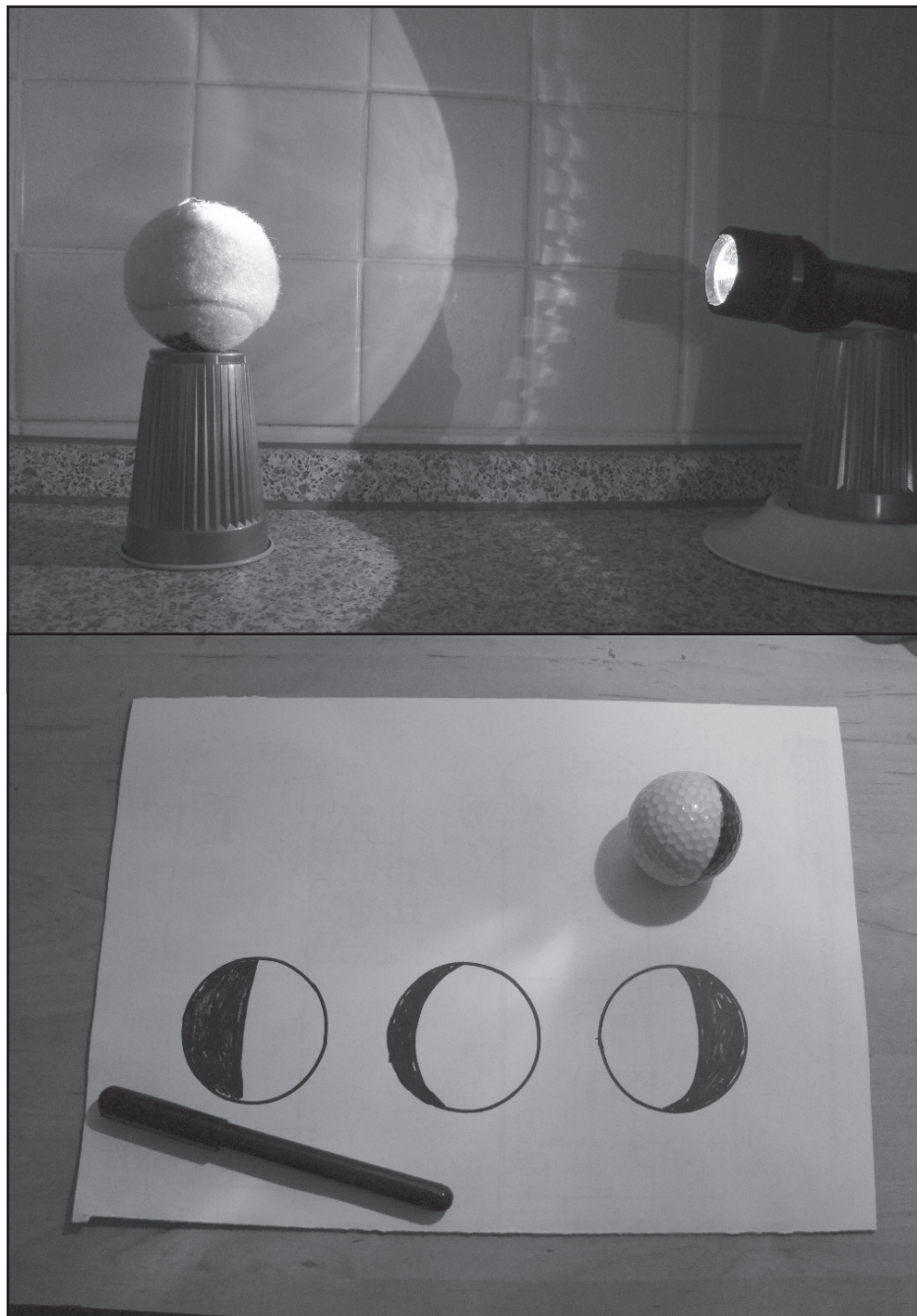
V pokročilém odpoledni se program oslav přenesl do nedalekého kinosálu, kde na účastníky oslav čekaly tři zajímavé výstavy – Astronomie v Sezimově Ústí, Strkovské meteority a Poezie vesmíru. Vrcholem oslav se pak stal triptych úchvatných astronomických přednášek Jiřího Grygara (Knihy a hvězdy), Pavla Spurného (Bolidy a pády meteoritů) a Petra Horálka (Lovy skvostů temné oblohy).

Astronomický rok pro děti

Věra Bartáková

Začátkem října spustila Sekce pro děti a mládež svůj první samostatný projekt s názvem Astronomický rok. Projekt je určen dětem prvního stupně základních škol a doplňuje a rozšiřuje učivo prvouky, přírodovědy a přírodopisu o malé astronomické úkoly. V projektu spolupráci se školami a konkrétními učiteli, bez nich není v našich silách děti zapojit do pravidelné, i když nenáročné, činnosti.

Jakou jsme zvolili formu projektu? Každý měsíc zašleme na školy, které se do projektu přihlásí, jednu pozorovací úlohu a rozpracované náměty na jednu projektovou hodinu, včetně pracovních listů a seznamu potřebných pomůcek. Vše v elektronické formě. Na stránkách sekce pak k těmto dvěma částem přibude část třetí, námět na domácí pokus. Všechny tři části mají v daném měsíci společné téma, například pro

Na protější straně: Demonstrace fází Měsíce pomocí míčku a baterky a zákres fází Měsíce

měsíc říjen jsou tímto tématem fáze Měsíce. V dalších měsících děti a jejich učitele povedeme k pozorování povrchu Měsíce, určení severu pomocí Polárky, rozeznání typických zimních a jarních souhvězdí, pozorování družic a meteorů, seznámíme se s jmény některých jasných hvězd a posledním tématem bude pozorování Jupitera. Ani k jednomu pozorování, úkolu či projektové hodině není přitom potřebná žádná technika, děti si vystačí s pozorováním očima, jako pomůcky postačí běžné věci, které se ve škole nebo doma nacházejí: papír, lepidlo, míčky, modelína, pastelky, hladká mouka a kakao, špejle či párátko, baterka....

Pozorovací část Astronomického roku je soutěžní. Pokud nám školy v určeném termínu odešlou naskenované vyplněné pracovní listy, naše malá porota jim přidělí body a ty pak zveřejníme na stránkách sekce. Hodnoceny budou jak školy, tak jednotliví účastníci. Po posledním splněném pozorovacím úkolu body sečteme a hezkou cenou odměníme první tři školy a 10 nejšikovnějších malých pozorovatelů.

Prozatím jsme s nabídkou projektu obeslali pražské školy. Okruh oslovených škol chceme ještě rozšířit, ale abychom byli schopní průběžně hodnotit vypracované úlohy, nemůžeme zaslat nabídku úplně všem školám v republice. Na druhou stranu stojíme o aktivní spolupráci se školami a proto, pokud se mezi čtenáři článku najde někdo, kdo by se chtěl do projektu přihlásit a naše oficiální pozvánka do jeho školy nedošla, stačí nám napsat na adresu astronomicky.rok@astro.cz a my mu pošleme jak přihlášku, tak první pozorovací úkol a projektovou hodinu. A pokud se snad Astronomický rok dostane také k dětem ze škol, které se do projektu zapojit nechtějí, ale ony samy ano, ani to není problém. Přes výše uvedenou adresu takovému nadějnému adeptovi na astronoma rádi zašleme pozorovací úlohy a poradíme, jak na ně. Návody na domácí pokusy naleznete na stránkách Sekce pro děti a mládež v sekci Astronomický rok. <http://mladez.astro.cz/?cat=23>

Po skončení projektu všechna zadání včetně pracovních listů a všech příloh zveřejníme na našich stránkách. Budou tak přístupné i dalším dětem, učitelům a mohou posloužit i jako materiály pro astronomické kroužky.

Věříme, že Astronomický rok bude děti i učitele bavit. Pokud ano, chceme na něj navázat i v dalších letech.

Kontakty: astronomicky.rok@astro.cz, bartakova@astro.cz, tel. 737 826 352

Vzpomínka na Mgr. Helenu Holovskou

Jiří Grygar

Mgr. Helena Holovská se narodila jako Helena Kellnerová 23. dubna 1946 a zemřela po těžké nemoci 14. září 2015. Poslední rozloučení se zesnulou se konalo v Praze na Olšanech v pondělí 21. září za účasti nejbližší rodiny a jen několika málo astronomů, protože smutná zpráva o jejím úmrtí se příliš nerozšířila.

Přitom od počátku 70. let minulého století patřila paní Holovská k nejpracovitějším lidem v tehdejší Čs. astronomické společnosti, zejména pak v její pražské pobožce. Byla zaměst-

nána jako lektorka Pražského planetária a velmi ochotně se zapojovala do akcí, které tehdy ČAS v Praze pořádala. Od září 1972 se obětavě ujala úkolu psát na elektrickém psacím stroji čistopis příspěvků do Kosmických rozhledů, jenž se pak rozmnožoval rotaprintem. Kromě toho se věnovala ještě obtížnější práci přepisu proslulých Panelových diskusí Kosmických rozhledů z magnetofonových záznamů, po autorizaci pak tyto přepisy obohacovaly mnohá čísla členského věstníku. V letech 1973 až 1989 tak mohli členové ČAS číst úplné záznamy ze šesti panelových diskusí.

Kosmickým rozhledům zůstala Helena Holovská věrná až do jejich popřevratového splnutí s časopisem Říše hvězd, ale vztah k astronomii si uchovala i v pozdějších letech. Její zásluhy o ČAS i členský věstník, vydávaný ve složitých podmínkách, v nichž se tehdy mohly spolkové zprávy rozšiřovat, zajisté nebudou zapomenuty.

V období 2000–2012 pracovala v Matematickém ústavu Akademie věd ČR jako výkonná redaktorka mezinárodního časopisu Applications of Mathematics.

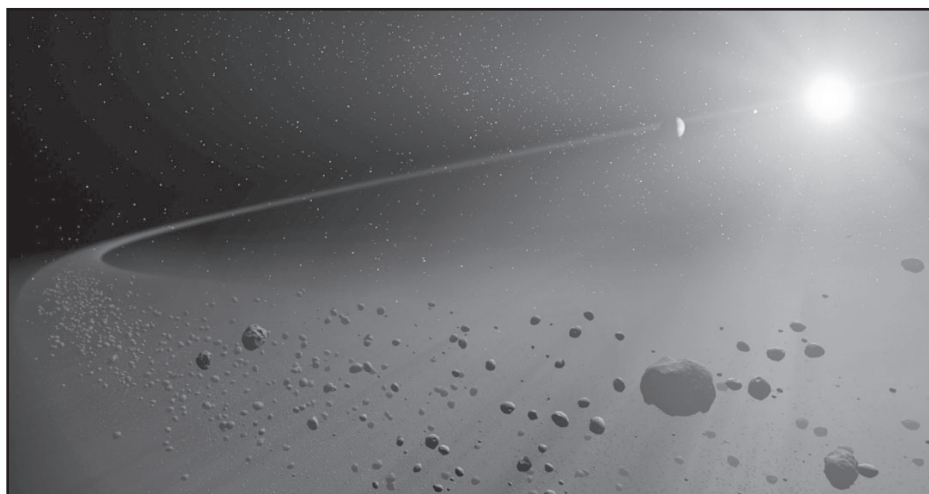
Mimozemšťani? Exokomety? Co to vlastně Kepler objevil?

Pavel Suchan

Internet zaplnily informace o objevu kosmickým dalekohledem Kepler, který snad dokonce odhalil mimozemské civilizace. Tentokrát se tomu nijak nesmějeme, protože jednou by to právě takhle mohlo vypadat. Objev je skutečně mimořádný, protože poprvé byly pozorovány nepravidelné změny jasnosti, a to u hvězdy KIC 8462852, kterou něco zakrývá a planeta to není. O odborný názor na celou událost se s námi podělil Dr. Petr Kabáth ze Stelárního oddělení Astronomického ústavu AV ČR.

„Kepler pozoroval skutečně jedinečný systém, který mezi daty Keplera nemá obdobu. Výzkumný tým vyloučil spoustu možných fyzikálních vysvětlení (např. hvězda s diskem ko-

Nezvyklý disk kolem hvězdy KIC 8462852. Autor: NASA.

lem sebe) a především vyloučil technické efekty detektoru a přístrojů. Nejpravděpodobnější vysvětlení je rodina exokomet, které jsou přítomny kolem hvězdy. Další pozorování jsou každopádně nutná,“ komentuje Dr. Kabáth.

Co to vlastně kosmický dalekohled Kepler objevil?

Už mnohokrát se stalo, že lidé byli podobným objevem rychle strženi do víru fantaskních teorií. I tady ale platí pravidlo, že je třeba stát při zemi a uvažovat racionálně. Dr. Kabáth to komentuje takto: „Kepler pozoroval skutečně jedinečný systém, který mezi daty Keplera nemá obdobu. Výzkumný tým vyloučil spoustu možných fyzikálních vysvětlení (např. 'background binary', Be hvězdu s diskem) a především vyloučil technické efekty detektoru a přístrojů. Systém hvězdy KIC 8462852 je zajímavý a jedinečný tím, že ho nelze jednoduše vysvětlit proměnností hvězdy, planetou atd. Nejspíš se ovšem bude jednat o nějaký přírodní jev. Nejpravděpodobnější vysvětlení je rodina exokomet, které jsou přítomny kolem hvězdy (pozn.: tak jako pro planety u jiných hvězd než u Slunce používáme pojem exoplaneta, tak pro komety v jiných planetárních soustavách používáme pojem exokometa). Motto nyní zní 'pozorovat, pozorovat a pozorovat dál'.“

Na otázku proč jsou další pozorování tak nezprostředně nutná, odpověděl Dr. Kabáth těmito slovy: „Například proto, že pokud by se podařilo pozorovat okolí hvězdy a najít prachový disk či prach samotný, hypotéza o exokometách by se dala spíše potvrdit. Do projektu se nyní zapojuje také program SETI. Ostatně myšlenka, že by to byla přece jen známka civilizace, je zajímavá, ne? A když ne dnes a u tohoto systému, tak jednoduše nějak takhle se to jednou zřejmě potvrdit může. Tak proč o tom nepřemýšlet už nyní?“

Proč zpráva zastínila ty jiné, neméně zajímavé?

A trochu spekulace, proč všichni píší o exocivilizacích... Protože SETI a další projekty hledají jevy, které se vymykají periodicitě. Většina jevů jako proměnnost atd. je více či méně periodických, případně jednorázových (jako např. supernovy), ale lze je vysvětlit přírodním mechanismem. SETI hledá zajímavé neperiodické systémy, které by mohly vykazovat v konečném důsledku i známky toho, že se někdo snaží komunikovat, případně známky civilizací, které umějí stavět velké kosmické struktury kolem hvězd atd. Zapojení SETI do sledování tohoto systému tak pochopitelně vyvolala spoustu rozruchu, i když se mezitím ve vesmíru podařilo prozkoumat a objevit několik dalších zajímavých objektů i jevů.

Ať je však pravda jakákoliv, rozhodně není od věci se racionálními úvahami nad pozorovatelnými projevy činností mimozemského života zabývat. Existují dokonce vědecké články, které se věnují vlivu struktur nepřirodního charakteru, tj. postavených civilizacemi, na vliv světelných křivek hvězd, spekter apod. Ovšem zatím žádná taková struktura nebyla potvrzena. A jsme zpět u pozorování Keplera. Proto objev nepravidelností v poklesu jasnosti hvězdy KIC 8462852 vzbudil takový rozruch.

Společnost | Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

*Jednání se konalo 9. září 2015 od 12:30 v Astronomickém ústavu AV ČR v Praze na Špořilově. Přítomni: Radek Dřevěný, Lumír Honzík, Miloš Podařil, Vladislav Slezák, Petr Sobotka, Lenka Soumarová, Jan Vondrák. Omluveni: Marcel Bělík, Pavel Suchan. Revi-
zoři: Eva Marková. Omluveni: Martin Černický, Jan Kožuško.*

• **Hospodaření ČAS.** VV přijal na základě návrhu Dřevěného a účetní Kopicové doplněk Účetní směrnice ČAS ve věci evidence majetku. Složkám rozešle Dřevěný. VV po dlouhé diskuzi rozhodl o zvýšení členského příspěvku do ČAS počínaje rokem 2016. Vedla k tomu řada důvodů: jak bylo zmiňováno na lednovém setkání složek. čl. příspěvek zůstával stejný po 9 let, zatímco náklady stále stouply. Aktivita ČAS roste, stejně tak výše dotace od RVS. V RVS ovšem hledí i na výši členského příspěvku ČAS a už i jím by se hůře obhajovalo, proč nám stále mírně zvyšují dotaci, když mi sami mezi sebou nevybíráme více. Rozpočet ČAS skončil poslední dva roky ve schodku, hodně jsme investovali do astro.cz, naopak nulový byl příjem z Noci vědců (chybou Techmania Plzeň). Navíc se blíží úžasné jubileum 100 let ČAS, které bychom rádi využili k propagaci našeho krásného oboru a pořádání řady akcí. V souvislosti s jubileem chystáme pro členy pamětní mince, seminář, atd. takže náklady nám opět vzrostou. VV chápe, že zvýšení členských příspěvků je nepopulární krok, bohužel však nevyhnutelný. VV rozhodl zvýšit příspěvek o 100 Kč. Pro každého člena to znamená 8 Kč měsíčně navíc, což je suma, která jedince nebolí, ale celku moc pomůže. Výdělečně činní budou od roku 2016 platit 500 Kč, nevýdělečně činí 400 Kč, členové ze Slovenska mohou platit v Eurech: 18, resp. 14 Eur, zahraniční členové 700 Kč, tedy 25 Eur.

• **Astro.cz.** V elektronické členské databázi ČAS došlo k poruše kódování češtiny. Po delší době se problém podařilo opravit díky Václavu Přibíkovi ze Sekce proměnných hvězd a exoplanet. VV odsouhlasil, že v případě další naléhavé opravy databáze je Václav Přibík oprávněn k zásahům do databáze, které povedou k nápravě. V uplynulých měsících došlo k havárii několika harddisků datového úložiště ČAS sloužícího především k úschově dat z pozorování meteorů. Některé harddisky se podařilo reklamovat. Byl zakoupen další hardware, který by měl pomoci zabránit ztrátě dat. VV konstatuje, že redakční rada astro.cz nutně potřebuje personální posilu. Sobotka osloví firmy zprostředkovávající dotace, zda by se podařilo najít podporu pro astro.cz.

• **Organizace EWASS 2017.** Česká republika bude v roce 2017 hostit European Week of Astronomy and Space Science (EWASS). Jde o prestižní každoroční akci Evropské astronomické společnosti, jejíž je ČAS kolektivním členem. Počet účastníků se pohybuje od 500 do 1000. Lokální organizační výbor EWASS vede Prof. Jan Palouš z Astronomického ústavu AV, členy jsou za ČAS Jan Vondrák, Marcel Bělík a Petr Sobotka. První schůzka LOC bude 22. září. Předběžný termín EWASS je 26. 6. až 1. 7. 2017. Na konci EWASS bude prostor pro prezentaci 100 let ČAS – formát akce (seminář, přednáška), bude dohodnut později.

• **Noc vědců 2015.** Proběhne v pátek 25. září na minimálně 25 místech ČR. K dispozici budou svítící náramky s nápisem „Noc vědců“. Letos opět akce bez dotace. V roce 2016 se snad národnímu koordinátorovi Techmania Plzeň podaří finance získat.

• **Revize smluv o kolektivním členství.** Honzík pokračuje v kontaktování kolektivních členů s cílem aktualizovat smlouvy o kolektivním členství a ujasnit si výhody pro členy ČAS, kteří kolektivního člena navštíví.

• **Podpora knihy ČAM.** Zdeněk Bardon – předseda poroty České astrofotografie měsíce, požádal ČAS o finanční podporu při vydání knihy nejlepších fotografií, které se

za 10 let činnosti ČAM podařilo získat. VV pověřil jednáním o finanční podpoře ve výši cca 60 000 Kč Slezáka s tím, že ČAS by ráda v případě podpory získala pro své členy knihu zdarma.

• **Ceny ČAS.** Poslední čtvrtletí roku je tradičně ve znamení předávání tří cen ČAS. Littera Astronomica bude předána na Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě 9. října v 17 hodin. Diplomy a poukázky připraví Sobotka. Cenu předají Jiří Grygar a Jan Vondrák. VV na základě výběru komisí rozhodl o laureátech Nušlovy ceny a Kopalovy přednášky. Termíny a místa předání budou upřesněna později, na základě časových možností laureátů.

• **Keplerovo muzeum.** ČAS byla úspěšná při odvolání vůči Magistrátu hl. města Prahy a získala dar ve výši 100 000 Kč na provoz Keplerova muzea pro rok 2015.

• **25 let RVS.** Rada vědeckých společností sdružující přes 70 vědeckých společností oslaví 25. výročí svého založení. Při té příležitosti se chce představit veřejnosti. V rámci Týdne vědy a techniky proběhne Jarmark vědeckých společností 12. 11. Prezentace některých společností proběhnou poutavou formou v budově Akademie věd v Praze Národní 3, místnosti 205 a 206 od 13 do 16 hodin. ČAS uspořádá přednášku prof. Petra Kulhánka „Fenomén Planck“ a bude na místě prezentovat dalekohled a další informační a propagační materiály. Za ČAS organizuje Suchan.

• **Přijetí nových členů.** Radim Korček (Valašská astronomická společnost), David Kotrys (Amatérská prohlídka oblohy), Vít Měrka (Valašská astronomická společnost), Tomáš Olšan (Amatérská prohlídka oblohy), Jaroslav Sobota (Amatérská prohlídka oblohy), Jiří Štětina (Amatérská prohlídka oblohy).

Termín příští schůze VV ČAS je v pátek 30. října 2015 od 10:00 ve Znojmě.

Zapsal Sobotka, zápis schválil VV elektronickým hlasováním.

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

Jednání se konalo 30. října 2015 od 10:00 v sídle Znojenské astronomické společnosti.

Přítomni: Radek Dřevěný, Petr Sobotka, Pavel Suchan, Lenka Soumarová, Jan Vondrák. Omluveni: Marcel Bělík, Lumír Honzík, Miloš Podařil, Vladislav Slezák. Revizoři: Martin Černický. Omluveni: Jan Kožuško, Eva Marková. Host: Jakub Rozehnal.

• **Astro.cz.** ČAS jedná s Hvězdárnou a planetáriem v Brně o podpoře astro.cz. HaP Brno nabízí finanční podporu astro.cz v průměrné výši 4000 Kč měsíčně za poskytování prostoru pro prezentaci programu a akcí HaP Brno. Dalším jednáním o technických detailech VV pověřil Karla Mokrého. VV odsouhlasil poskytování měsíční finanční odměny šéfredaktorovi astro.cz. Výše bude upřesněna později.

• **Hospodaření ČAS.** Sobotka odevzdal žádost o dotaci Radě vědeckých společností pro rok 2016 v celkové výši 430 000 Kč pro tři projekty: Odborná a pozorovací činnost v oboru astronomie a souvisejících oborech, Odborné periodikum Kosmické rozhledy, Popularizace astronomie a souvisejících oborů, prezentace výsledků vědeckého výzkumu. Na základě jednání ve VV RVS (Suchan) se předpokládá podání žádosti o mimořádný příspěvek RVS na rok 2017 ke 100 letům ČAS. Kontrolní odbor

Akademie věd vyzval ČAS k předložení účetnictví za rok 2014 týkající se dotace RVS. Originální účetní doklady předá účetní Kopanicová 4. 11.

- **Organizace EWASS 2017.** Za účasti Bělíka, Sobotky a Vondráka zasedal 22. září LOC konference EWASS. ČAS navrhuje, aby na konci EWASS proběhla přednáška o historii ČAS. Vondrák projedná s předsedou LOC J. Paloušem a poté osloví Alenu Hadravovou. Na přednášku by členové ČAS měli mít vstup zdarma.

- **100 let ČAS.** Vznikl organizační výbor čítající asi 25 členů zahrnující zástupce mnoha astronomických organizací. Ti, kteří v ní ještě nejsou, budou přidáni do existující mailové konference „vedcas“. Užší výbor pracuje v počtu 10 osob. Předsedou je Jiří Grygar. Rozehnal navrhuje speciální titulní stranu hvězdářské ročenky 2017. Štefánikova hvězdárna v květnu 2017 uspořádá Den otevřených dveří k připomenutí otevření Štefánikovy hvězdárny pro veřejnost. 100 let připomene i členská průkazka ČAS. Dřevěný navrhuje vytvoření jednotné powerpointové prezentace ke 100 letům ČAS, která by se promítala před každou přednáškou. Suchan navrhuje vytvoření krátkého videa ke 100 let ČAS. Obojí bude předem distribuováno pro použití při jednotlivých akcích 2017. Sobotka navrhuje změnit titulní stranu astro.cz pro rok 2017. Tyto a další návrhy vzešlé z VV ČAS předá výboru pro 100 let ČAS Suchan. Suchan navštíví zasedání VV RVS, aby RVS informoval o přípravách 100 let ČAS.

- **Podpora knihy ČAM.** ČAS má dvě nabídky na vydání knihy, Slovenskou ústřední hvězdárnu Hurbanovo a nakladatelství Albatros, VV vybere výhodnější nabídku. Jednáním s Albatrosem pověřen Slezák, se Slovenskou ústřednou hvězdárnou Hurbanovo Suchan.

- **Ceny ČAS.** Kopalova přednáška bude pronesena 5. 12. na Dni s Astropisem ve 13:15. Přednese ji Petr Pravec z Astronomického ústavu AV ČR. 18. prosince v 17 hod bude předána Nušlova cena na Akademii věd, Národní 3, místnost 206. V roce 2016 bude předána Kvízova cena. VV vyzývá členy ČAS k odeslání návrhů laureátů nejpozději k 31. 12. 2015.

- **Malé setkání složek ČAS.** Proběhne tradičně v Geofyzikálním ústavu AV ČR v Praze na Spořilově v sobotu 9. ledna 2016. Na setkání složky odevzdají originální doklady účetnictví roku 2015, budou podepisovány smlouvy a důležité dokumenty na rok 2016, a další obvyklé formální náležitosti, k nimž je nutná přítomnost hospodářů složek. Na setkání proběhne také utváření programu oslav a akcí pro veřejnost ke 100 letům ČAS.

- **Velké setkání složek ČAS.** Uskuteční se předběžně v termínu 16. 4. 2016. Vondrák osloví ředitele Astronomického ústavu AV ČR Vladimíra Karase, zda by se mohlo setkání konat v Ondřejově. Setkání bude mít odlišný charakter od minulých, složky budou prezentovat své plánované akce na rok 2017 v rámci 100 let ČAS.

- **Evropská astronomická společnost.** VV rozhodl o účasti Vondráka na tradičním zasedání EAS ve Švýcarsku v Rolle v lednu 2016.

- **Přijetí nových členů.** Jakub Kolář (Amatérská prohlídka oblohy).

Termín příští schůze VV ČAS bude určen později.

Zapsal Sobotka, zápis schválil VV elektronickým hlasováním.